

Børne- og Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Sendt på mail til AARJK@uvm.dk, kasper.elsgaard@uvm.dk og
ole.hvilsom.larsen@uvm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325656
TITH@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 22/01266-2

12. MAJ 2022

HØRING OVER FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF DAGTILBUDSLOVEN, LOV OM FOLKESKOLELOVEN OG FORSKELLIGE ANDRE LOVE (SÆRLIGE PASNINGS- OG UNDERVISNINGSMULIGHEDER AF FORDREVNE BØRN OG UNGE FRA UKRAINE)

Institut for Menneskerettigheder er via høringsportalen blevet opmærksom på høring over forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven, lov om folkeskoleloven og forskellige andre love. Høringen er den 6. maj blevet sendt til en forkert mailadresse, og instituttet har derfor ikke modtaget den. På grund af den korte tidsfrist er vores bemærkninger ikke nødvendigvis fuldt udtømmende.

Instituttet har bemærkninger til den del af lovforslaget, der angår fravigelse af regler om sprogvurdering af børn i og udenfor dagtilbud, fravigelse af krav om tilstrækkelige danskundskaber og forudgående ophold i Danmark i 7 ud af de seneste 8 år for tilskud til pasning af egne børn og fravigelse af gældende regler i folkeskoleloven for fordrevne børn og forældre fra Ukraine.

INDLEDNING

Institut for Menneskerettigheder afgav den 26. april et høringssvar til ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til fordrevne fra Ukraine, hvorefter disse personer i en række situationer, skal behandles anderledes end personer, der er flygtet fra andre lande og meddelt midlertidig opholdstilladelse i Danmark. Det gælder blandt andet i adgangen til bolig, modersmålsundervisning og andre sociale goder. Institut for Menneskerettigheder anbefalede i høringssvaret, at Folketinget også giver flygtninge fra andre lande bedre vilkår for adgang til bolig og uddannelse.

Med dette lovforslag lægges der op til, at fordrevne fra Ukraine på yderligere en række områder skal behandles anderledes end personer, der er flygtet fra andre lande og meddelt opholdstilladelse i Danmark. Den angår blandt andet muligheden for fravigelse af sprogvurdering af børn i dagtilbud, sprogprøver i folkeskoleloven og krav om tilstrækkelige danskundskaber og ophold i Danmark i syv ud af de seneste otte år for tilskud til pasning af egne børn.

Indledningsvis skal instituttet bemærke, at personer, der har et beskyttelsesbehov og meddeles midlertidig opholdstilladelse, fordi de ikke kan vende tilbage til deres hjemland (flygtninge), er i en sammenlignelig situation med personer, der er fordrevet fra Ukraine, i hvert fald for så vidt angår deres adgang til dag- og skoletilbud. Den danske stat har således givet begge grupper midlertidig opholdstilladelse i landet blandt andet med henvisning til deres beskyttelsesbehov og meget begrænsede mulighed for at vende tilbage til deres hjemlande på nuværende tidspunkt. Dette understøttes også af, at begge grupper anses for flygtninge i integrationsloven.

Ministeriet har i lovforslaget flere steder anført, at lovforslaget skal ses i sammenhæng med, at fordrevne børn fra Ukraine, står i en anderledes situation end andre børn, der har søgt om opholdstilladelse i Danmark, og som kan have traumatiske oplevelser knyttet til krigshandlinger eller flugt med sig. Disse børn vil ifølge ministeriet almindeligvis efter ankomst til Danmark først have modtaget hjælp i et asylcenter i en periode samt fået nogle færdigheder på dansk, hvorimod børn fra Ukraine på grund af den korte sagsbehandlingstid hos udlændingemyndighederne, efter meget kort tid bliver boligplaceret i en kommune og derfor må forventes at have brug for tid og ro til at vænne sig til alle de nye ting.

Det er instituttets opfattelse, at fordrevne børn fra Ukraine og andre flygtede børn er i en sammenlignelig situation, uanset børn fra Ukraine hurtigere boligplaceres i en kommune. Dette skyldes for det første, at andre flygtede børn også må forventes at have brug for tid og ro til at vænne sig til alle de nye ting, når de boligplaceres i en kommune og skal indgå i samfundet på lige vilkår med andre. Hertil kommer, at flygtede børn i dag opholder sig forholdsvis kort tid på asylcenter, og derfor kun må forventes at have opnået begrænsede færdigheder i dansk, når de boligplaceres.¹

¹ Det fremgår mål- og resultatplan for Udlændingestyrelsen 2022, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for asylansøgere uden

Det er derfor instituttets vurdering, at forskelsbehandling i adgangen til blandt andet skole- og dagtilbud forudsætter et legitimt formål, og at forskelsbehandlingen ikke må gå længere end nødvendigt for at opnå formålet, jf. bl.a. den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 14 sammenholdt med blandt andet artikel 8 og tillægsprotokol 1, artikel 2.

FRAVIGELSE AF REGLER OM SPROGVURDERING OG SPROGSTIMULERING AF BØRN I OG UDEN FOR DAGTILBUD

Det følger af dagtilbudsloven, at kommunerne har ansvaret for, at der gennemføres en sprogvurdering af børn, der er optaget i et dagtilbud, hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold, der giver en formodning for, at barnet kan have behov for sprogstimulering. Alle børn, der ikke er optaget i dagtilbud, skal gennemføre en sprogvurdering i alderen omkring 3 år.

Tosprogede børn, der ikke er optaget i et dagtilbud, og hvor en sprogvurdering viser, at barnet har behov for sprogstimulering, skal optages i et sprogstimuleringsstilbud i form af et dagtilbud 30 timer om ugen.

Med lovforslaget foreslår Børne- og Undervisningsministeriet, at kommunen på baggrund af en konkret vurdering kan beslutte, om børn fra Ukraine, der er optaget i et dagtilbud samt børn, der ikke er optaget i et dagtilbud, skal have foretaget en vurdering af deres danske sprog. Endvidere foreslås, at børn fra Ukraine ikke vil være omfattet af kravet om obligatorisk sprogstimuleringsstilbud 30 timer om ugen.

Baggrunden herfor er, at familier fra Ukraine, bliver i boligplaceret i en kommune umiddelbart efter, at de har fået opholdstilladelse og meget kort tid efter, at de er kommet til Danmark. Det betyder, at hovedparten af børnene formodes ikke at være påbegyndt deres danske sprogudvikling, ligesom mange af børnene må forventes at have brug for tid og ro til at vænne sig til de nye rammer og deres nye hjem, som grundlag for, at børnene kan blive trygge i Danmark. Derfor vil et krav om at få foretaget en sprogvurdering samt modtage organiseret dansk sprogstimulering for nogle børn kunne betyde, at de vil kunne blive forvirrede og utrygge.

opholdsgrundlag i 2. halvår 2022 højst må udgøre 120 dage fra indgivelse af ansøgning til afslutning af sagen i styrelsen.

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at det er positivt, at Børne- og Undervisningsministeriet ønsker at give børn og unge, der er fordrevet fra Ukraine, en tryk start på deres nye tilværelse i Danmark. Det er instituttets opfattelse, at alle børn, der er kommet til Danmark, som flygtninge, har brug for tid og ro til at vænne sig til de nye rammer og deres nye hjem, for at de kan blive trygge i Danmark

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler derfor, at Børne- og Undervisningsministeriet overvejer, om muligheden for fravigelse af sprogvurdering og sprogstimulering skal gælde alle nyttilkomne flygtningebørn.

FRAVIGELSE AF KRAV OM TILSTRÆKKELIGE DANSKKUNDSKABER OG FORUDGÅENDE OPHOLD I DANMARK I 7 UD AF DE SENESTE 8 ÅR FOR TILSKUD TIL PASNING AF EGNE BØRN

Kommunen kan efter gældende regler give forældre med børn i alderen 24 uger og indtil skolestart mulighed for at vælge økonomisk tilskud til pasning af egne børn i stedet for en plads i et dagtilbud. Tilskuddet kan gives for en periode på minimum 8 uger og maksimalt et år. Der er fastsat fire betingelser, som forældre skal leve op til for at kunne modtage tilskud til pasning af egne børn.

Med lovforslaget foreslår Børne- og Ungeministeriet, at kommunerne kan beslutte, at to af de fire betingelser forældre skal leve op til, kan fraviges for fordrevne fra Ukraine. Det drejer sig, om kravet til at forældre, der modtager tilskud til pasning af egne børn, skal have tilstrækkelige danskundskaber til at kunne udvikle barnets dansksproglige kompetencer samt kravet om, at forældre skal have opholdt sig i riget i 7 ud af 8 år.

Baggrunden herfor er, at kommunerne vil have brug for øget fleksibilitet til at imødekomme de særlige udfordringer, som det øgede antal fordrevne børn fra Ukraine vil kunne medføre i den enkelte kommune, herunder i forhold til pres på pasningsgarantien. Samtidig er der behov for tilbud, der giver ukrainske børn og forældre gode rammer for at indgå i det danske samfund i den tid, de er her uden at give afkald på deres tilknytning til ukrainsk sprog, kultur og identitet.

Instituttet bemærker, at det med paradigmeskiftet i 2019 i dag er udgangspunktet, at alle flygtninges ophold er midlertidigt. Dette har alt andet lige styrket behovet for at give alle børn og unge, der er flygtet,

mulighed for at indgå i det danske samfund uden at give afkald på deres modersmål, kultur og identitet. Hertil kommer, at det øgede pres på pasningsgarantien grundet situationen i Ukraine også må antages at have betydning for muligheden for at finde pasning til flygtningebørn fra andre lande, der er meddelt opholdstilladelse i Danmark.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler derfor, at Børne- og Undervisningsministeriet overvejer, om muligheden for fravigelse af betingelserne for tilskud til pasning af eget barn skal gælde for alle nytilkomne flygtninge

FRAVIGELSE AF GÆLDENDE REGLER I FOLKESKOLELOVEN M.V. OM SPROGPRØVER OG SPROGSTIMULERING

Efter gældende regler i folkeskoleloven skal alle elever, der modtager undervisning i dansk som andetsprog på skoler, hvor mere end 30 pct. af eleverne bor i et udsat boligområde, bestå en sprogprøve, for at de kan ophøre med at modtage undervisning i dansk som andetsprog. Eleven har fire forsøg til at bestå prøven. Elever som ikke består en sprogprøve, skal gennemgå et sprogstimuleringsforløb på skolen inden den næste sprogprøve. Består prøven ikke efter fire forsøg, skal eleven gå det pågældende klassetrin om.

Med lovforslaget foreslås det, at kravet om aflæggelse af sprogprøver og sprogstimuleringsforløb kan fraviges for elever med opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine

Baggrunden herfor er, at børn fra Ukraine på grund af den korte sagsbehandlingstid hos udlændingemyndighederne, efter meget kort tid er blevet boligplaceret i en kommune og derfor må forventes at have brug for tid og ro til at vænne sig til alle de nye ting. Samtidig er der behov for undervisningstilbud, der giver ukrainske børn og forældre gode rammer for at indgå i det danske samfund i den tid, de er her uden at give afkald på deres tilknytning til ukrainsk sprog, kultur og identitet. De fleste børn og unge, som er fordrevne fra Ukraine forventes at vende tilbage til Ukraine, så snart forholdene tillader det. Disse børn og unge fra Ukraine vil derfor have et behov for at kunne bevare en tilknytning til det ukrainske sprog, kultur og uddannelse, ligesom deres opholdstilladelse som udgangspunkt er givet med henblik på midlertidigt ophold og er tidsbegrænset.

Instituttet bemærker, at det med paradigmeskiftet i 2019 i dag er udgangspunktet, at alle flygtnings ophold er midlertidigt. Dette har alt andet lige styrket behovet for at give alle børn og unge, der er flygtet, mulighed for at indgå i det danske samfund uden at give afkald på deres modersmål, kultur og identitet. Hertil kommer, at alle børn, der er flygtede, må antages at have brug for tid og ro til at vænne sig til deres nye tilværelse.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler derfor, at Børne- og Undervisningsministeriet overvejer, om muligheden for fravigelse af sprogprøver og sprogstimulering skal gælde alle nytilkomne flygtningebørn.

Med venlig hilsen

Nikolaj Nielsen

LIGEBEHANDLINGSCHEF